

СОВЕТ
СТАРОКУКЛЮКСКОГО
СЕЛЬСКОГО ПОСЕЛЕНИЯ
ЕЛАБУЖСКОГО
МУНИЦИПАЛЬНОГО
РАЙОНА
РЕСПУБЛИКИ ТАТАРСТАН

ТАТАРСТАН
РЕСПУБЛИКАСЫ
АЛАБУГА
МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫ
ИСКЕ КУКЛЕК
АВЫЛ ЖИРЛЕГЕ
СОВЕТЫ

РЕШЕНИЕ

с. Старый Куклюк

КАРАР

№ 21

19 февраля 2021 года

Татарстан Республикасы Алабуга муниципаль районы Иске Күклек авыл жирлеге муниципаль берәмлегендә территорияль ижтимагый үзидарәне оештыру һәм гамәлгә ашыру тәртибе турындагы нигезләмәне раслау хакында

"Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында" 2003 елның 6 октябрендәге 131-ФЗ номерлы Федераль закон нигезендә һәм Иске Күклек авыл жирлегендә яшәүчеләрнең жирле үзидарәне гамәлгә ашыруда катнашу, Иске Күклек авыл жирлегендә территорияль ижтимагый үзидарәне гамәлгә ашыру өчен хокукый һәм оештыру нигезе булдыру максатларында, Алабуга муниципаль районы Иске Күклек авыл жирлеге советы, Алабуга муниципаль районы Иске Күклек авыл жирлеге Советы

Карар:

1. Татарстан Республикасы Алабуга муниципаль районы Иске Күклек авыл жирлеге муниципаль берәмлегендә территорияль ижтимагый үзидарәне оештыру һәм гамәлгә ашыру тәртибе турындагы нигезләмәне, кушымта нигезендә расларга.
2. Әлеге карар рәсми басылып чыгарга тиеш.
3. Әлеге карарның үтәлешен контрольдә тотам.

Рәисе

А. Б. Бахметов

Карарга 1 нче кушымта
Иске Күклек Авыл Советы
авыл жирлеге башлыгы
2021 елның 19 февралә,

Оештыру һәм гамәлгә ашыру тәртибе турында нигезләмә

Алабуга муниципаль районы Иске Күклек авыл жирлеге муниципаль берәмлегенең һәм аның составындагы муниципаль берәмлекләрнең территорияләре чикләрен билгеләү һәм аларның статусы турында " Татарстан Республикасы Законына үзгәрешләр кертү хакында

Бүлек 1. Гомуми нигезләмәләр

1 Статья 1. Әлеге Нигезләмәнең гамәлдә булу өлкәсе

Әлеге Нигезләмә территориаль ижтимагый үзидарәне оештыру һәм гамәлгә ашыру белән бәйле мөнәсәбәтләрне жайга сала һәм территориаль ижтимагый үзидарәне оештыру, аның эшчәнлеге һәм гамәлгә ашыруын туктату белән бәйле мәсьәләләргә кагыла.

Статья 2. Территориаль ижтимагый үзидарә

1. Иске Күклек авыл жирлеге муниципаль берәмлегендә территориаль ижтимагый үзидарә эшчәнлеге Россия Федерациясе Конституциясе, Татарстан Республикасы Конституциясе, "Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында" 2003 елның 6 октябрәндәге 131-ФЗ номерлы Федераль закон, башка федераль законнар, « Татарстан Республикасында жирле үзидарә турында "2004 елның 28 июлендәге 45-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законы, Татарстан Республикасының башка законнары, Муниципаль берәмлек уставы, әлеге Нигезләмә нигезендә гамәлгә ашырыла., жирле үзидарә органнарының башка норматив хокукый актлары белән.

2. Территориаль ижтимагый үзидарәне гамәлгә ашыру хокукына уналтынчы яшькә житкән Тиешле территориядә яшәүчеләр ия.

3. Территориаль ижтимагый үзидарәне гамәлгә ашыру хокукына түбәндәге хокукый вәкаләтләр керә:

инициатор булырга, ул яши торган территориядә территориаль ижтимагый үзидарәне гамәлгә куюда катнашырга;

территориаль ижтимагый үзидарә үткәрә торган гражданнар жылышыларында һәм конференцияләрендә катнашу;

территориаль ижтимагый үзидарә органнарына сайланырга һәм сайланырга;

территориаль ижтимагый үзидарә эшчәнлеге турында мәгълүматны контрольдә тоту һәм алу хокукы.

4. Аның Уставы нигезендә территориаль ижтимагый үзидарә юридик зат була ала.

Мәкалә 3. Иске Күклек авыл жирлегендә территориаль ижтимагый үзидарәне гамәлгә ашыру принциплары

1. Иске Күклек авыл жирлегендә территориаль ижтимагый үзидарә принципларда тормышка ашырыла:

законлылык, иреклелек, кеше һәм граждан хокукларын һәм ирекләрен саклау һәм яклау;

территориаль ижтимагый үзидарә органнарының хәбәрдарлыгы һәм жәмәгатьчелек фикерен исәпкә алу, сайлаулары һәм контрольдә тотуы, бөтен муниципаль берәмлек халкы мәнфәгатьләре белән тиешле территориядә халык мәнфәгатьләрен яраштыру;

жирле әһәмияттәге мәсьәләләрне хәл итү буенча үз инициативаларын кабул итү һәм гамәлгә ашыруда мөстәкыйльлек һәм җаваплылык;

территориаль ижтимагый үзидарә органнары белән конструктив хезмәттәшлек;

территориаль ижтимагый үзидарәне гамәлгә ашыру формаларын халык тарафыннан сайлап алу иреге.

2. Әлеге статьяның 1 өлешендә санап үтелгән принциплар жирле үзидарә органнарының норматив хокукый эшчәнлегенә һәм территориаль ижтимагый үзидарәнең гамәли эшчәнлегенә нигезе булып тора.

Мәкалә 4. Территориаль ижтимагый үзидарә эшчәнлегенә максатлары, бурычлары һәм төп юнәлешләре

1. Территориаль ижтимагый үзидарәнең максатлары булып тора:

- гражданнарны турыдан-туры яшәү урыны буенча жирле әһәмияттәге мәсьәләләрне хәл итүгә җәлеп итү;

- кешенең яшәү урыны буенча яшәү тирәлегенә сыйфатын күтәрү;

- жирлек халкында алардан файдалануда булган муниципаль милеккә һәм торак-коммуналь хужалык объектларына карата җаваплы мөнәсәбәт формалаштыру .

2. Территориаль ижтимагый үзидарә бурычларына аның Уставы белән кертелгән мөмкин:

жирле әһәмияттәге мәсьәләләрне хәл итү буенча халыкның үз инициативаларын гамәлгә ашыру өчен жәмәгать эшләрен оештыру;

устав белән территориаль ижтимагый үзидарә компетенциясенә кертелгән мәсьәләләр буенча фикер алышуны оештыру;

территориаль ижтимагый үзидарә эшчәнлегенә өчен кирәкле мәгълүматны алу һәм тарату;

жирлекнең жирле үзидарә органнары һәм Татарстан Республикасы дәүләт хакимияте органнары белән хезмәттәшлек;

территориаль ижтимагый үзидарә территориясендә муниципаль хезмәтләр эшен камилләштерү буенча тәкъдимнәр эшләү һәм кертү;

халыкның фикерен ачыклау, шул исәптән сораштыру һәм анкеталаштыру үткәрү;

территориаль ижтимагый үзидарә территориясе торышын тикшереп тору; гражданнарга торак-көнкүреш характерындагы мәсьәләләрне хәл итүдә ярдәм итү.

3. Территориаль ижтимагый үзидарә эшчәнлегенә территориаль ижтимагый үзидарә көчләре белән мөстәкыйль хәл ителгән мөмкин һәм турыдан-туры жирле әһәмияттәге мәсьәләләр белән бәйле проблемаларны хәл итүгә юнәлдерелгән тиеш. Мондый эшчәнлекнең төп юнәлешләренә кертелгән мөмкин:

1- территориаль ижтимагый үзидарә территориясен төзеклөндерү, шул исәптән йорт яны территорияләрен яшеллөндерү, аларны тәртиптә тоту һ. Б. лар.;

2) халыкның ял итү урыннарын, уен һәм спорт мәйданчыкларын да кертеп, ял итү сыйфатын күтәрүдә ярдәм итү, бушлай лекцияләр оештыру, китаплар, фильмнар һәм башкалар белән алмашу, мәдәни, спорт һәм башка ял чаралары, шул исәптән балалар һәм яшъләр өчен һ. б. оештыру һәм уздыру һ. Б. лар.;

3) территориаль ижтимагый үзидарә территориясе чикләрендә гражданнарның тормыш куркынычсызлыгын арттыру чараларында катнашу, шул исәптән жәмәгать тәртибен саклау буенча ирекле дежурлыкны да кертеп, хокук саклау органнарына гражданнарның хокукка каршы гамәлләр кылулары турында хәбәр итү, янгыннарны сүндерүдә ярдәм итү, табигый бәла-казалар нәтижеләрен бетерү, янгынга каршы стендларны тиешле хәлдә тоту һ. Б. лар.;

4) гражданнарның социаль якланмаган категорияләренә (өлкән яшьтәге, инвалидлар, аз тәэмин ителгән, ялгыз, шулай ук күп балалы гаиләләргә) һәм авыр тормыш хәлендә калган башка кешеләргә, ярдәмгә мохтажларны ачыклау, хәленнән килгәнчә ярдәм күрсәтү, шәфкатьлелек һәм хәйрия акцияләре оештыру, мондый акцияләр үткәрүдә оешмаларга һәм гражданнарга ярдәм итү, территориаль ижтимагый үзидарә көчләре белән хәл ителергә тиешле проблемалар турында социаль яклау органнарына хәбәр итү.

4. Әлеге статьяның 1-3 өлешләрендә территориаль ижтимагый үзидарә эшчәнлегенә максатларын, бурычларын һәм төп юнәлешләрен санап чыгу төгәл яисә искәrmә булып тормый һәм территориаль ижтимагый үзидарә уставын эшлөгәндә гражданнарның аларның күләменә һәм эчтәлегенә төзәтмәләр кертү хокукын чикләми.

Бүлек 2. Уставны гамәлгә кую, теркәү һәм территориаль ижтимагый үзидарәне гамәлгә ашыруны туктату

5 Статья. Территориаль ижтимагый үзидарәне оештыру тәртибе

1. Территориаль ижтимагый үзидарә оештыру максатларында кимендә 10 кешедән торган гражданнарның инициатив төркеме оештырыла.

2. Инициатив төркем:

1) Иске Күкле авыл жирлеге Советы адресына территориаль ижтимагый үзидарәне гамәлгә кую нияте турында хәбәрnamә жиbәрә, анда булырга тиеш:

территориаль ижтимагый үзидарәне гамәлгә ашыру күздә тотылган территория чикләрен билгеләү турында тәкъдимнәр, әлеге территория чикләрен тасвирлауны да кертеп;

күрсәтелгән территориядә яшәүчеләр саны турында белешмәләр бирүгә запрос;

инициатив төркем әгъзалары турында белешмәләр (фамилиясе, исеме, атасының исеме, туу датасы, сериясе, номеры һәм бирү датасы, паспорт яки гражданин паспорты, яшәү урыны адресы, Тиешле территориядә яшәү фактын раслаучы документ);

2) Территориаль ижтимагый үзидарэ Уставы проектын эшлэүне гамэлгэ ашыра һәм территориядә яшәүче гражданның жыелышларын оештыра, аның чикләрендә территориаль ижтимагый үзидарәне гамэлгэ ашыру күздә тотыла;

3) Иске Күклек авыл жирлеге Советы тарафыннан территориаль ижтимагый үзидарэ чикләрен билгеләгәннән соң, жирлекнең тиешле территориясендә территориаль ижтимагый үзидарәне гамэлгэ кую, территориаль ижтимагый үзидарэ уставын кабул итү һәм мәсьәләләрне караганда территориаль ижтимагый үзидарәгә вәкаләтле (вәкил) вәкилне (вәкилләрен) билгеләү турындагы мәсьәләләрне караган гражданның жыелышын яисә конференциясен чакыра., территориаль ижтимагый үзидарэ уставын теркәү белән бәйле.

3. Хәбәрнамәдән соң инициатив төркем эш этапларының теләсә кайсысында Иске Күклек авыл жирлеге Советына Уставны эшләүдә, гражданның жыелышын яки конференциясен әзерләүдә һәм үткәрүдә Оештыру, методик һәм консультатив ярдәм сорап мөрәжәгать итәргә хокуклы.

4. Территориаль ижтимагый үзидарэ Иске Күклек авыл жирлеге Советы тарафыннан территориаль ижтимагый үзидарэ уставын теркәгәннән соң гамэлгә куелган дип санала.

Мәкалә 6. Территориаль ижтимагый үзидарэ территорияләре һәм чикләре

1. Территориаль ижтимагый үзидарэ халык тарафыннан гражданның жыелышлары яки конференцияләре үткәрү юлы белән, шулай ук гражданның түбәндәге территорияләре чикләрендә территориаль ижтимагый үзидарэ органнары булдыру юлы белән гамэлгэ ашырыла.:

- күпфатирлы торак йортның подъезды;
- күпфатирлы торак йорт;
- торак йортлар Төркеме;
- торак микрорайон;
- авыл жирлеге булмаган авыл торак пункты;
- гражданның башка яшәү территорияләре.

2. Территориаль ижтимагый үзидарэ гамэлгэ ашырыла торган территория чикләре Иске Күклек авыл жирлеге Советы тарафыннан әлеге территориядә яшәүче халык тәкъдиме белән билгеләнә.

2.1. Билгеле бер территориядә бер Территориаль ижтимагый үзидарэ гамэлгэ ашырыла алмый.

3. Бер территория чикләрендә тулысынча яки өлешчә кабатлы торган территориаль ижтимагый үзидарэ органы эшли алмый.

4. Территориаль ижтимагый үзидарэ гамэлгэ ашырыла торган территория чикләре өзәлмәс булырга тиеш (әгәр аның составына бер торак йорт керә икән).

4.1. Территориаль ижтимагый үзидарэ гамэлгэ ашырыла торган территория чикләре муниципаль берәмлек чикләреннән чыга алмый.

4.2. Билгеләнгән тәртиптә предприятиеләр, учреждениеләр, оешмаларга беркетелгән территорияләрдә территориаль ижтимагый үзидарэ тиешле жир кишәрлегенә ия булучы белән килешенеп гамэлгэ ашырыла.

5. Иске Күклек авыл жирлеге Советы территориаль ижтимагый үзидарэ территориясе чикләрен билгеләргә яисә Советның хәбәрнамәсе килгән көннән 2

айдан да соңга калмыйча территориянең башка Нигезлэнгән вариантын тәкъдим итэргә тиеш. Әлеге мәсьәләне утырышка чыгару Совет регламенты таләпләренә туры китереп башкарыла.

Каршылыklar килеп чыккан очракта, чикләрне билгеләү турындагы мәсьәләне өстәмә өйрәнү зарурилыгы булганда, әлеге мәсьәләне карау вакыты озайтылырга мөмкин, ләкин советның чираттагы утырышына кадәр.

Иске Күлек авыл жирлегә Советы инициативалы төркемнең түбәндәге очракларда чикләрне билгеләү турындагы тәкъдимен кире кага:

- әгәр инициатив төркем тәкъдим иткән территория территорияль ижтимагый үзидарә чикләрен билгеләү турында Карар кабул ителгән территориягә тулысынча туры килә икән (әлеге Нигезләмәнең 8 статьясындагы 14 өлешендә каралган нигезләр буенча күрсәтелгән карарны гамәлдән чыгару очраklarыннан тыш).;

- әгәр инициатив төркем тәкъдим иткән территориядә торак йортлар тулысынча юк икән;

- әгәр әлеге Нигезләмәнең 7 статьясындагы 1 өлешендә каралган тәртиптә һәм срокларда инициатив төркем тәкъдиме Тиешле территориядә яшәүче гражданныр жыелышының беркетмәсе белән расланмаса.

Әлеге Нигезләмәнең 5 статьясындагы 2 өлешенң 1 пунктында күрсәтелгән белешмәләр инициатив төркем тарафыннан тулы күләмдә тапшырылмаган очракта, чикләрне билгеләү турында тәкъдимнәрне карау срогы тулы комплект документлар бирелгән көннән исәпләнә.

Инициативалы төркем тарафыннан дәрәс булмаган белешмәләр бирелгән очракта, документлар инициатив төркемгә кире кайтарыла, чикләрне билгеләү турындагы тәкъдим каралмый.

6. Иске Күлек авыл жирлегә Советы тарафыннан чикләр билгеләнгән очракта, инициатив төркем гамәлгә кую жыелышы яки конференциясен чакыру процедурасын башлый.

7 Статья. Территорияль ижтимагый үзидарә чикләрен билгеләү белән бәйлә килеп туган каршылыklarны жайга салу тәртибе

1. Инициатив төркем тәкъдим иткән территория башка инициатив төркем тәкъдим иткән территория белән тулысынча яисә өлешчә туры килсә һәм әлеге территориядә территорияль ижтимагый үзидарә оештырылмаган булса (әлеге территориягә карата Совет тарафыннан территорияль ижтимагый үзидарә чикләрен билгеләү турында Карар кабул ителмәгән), документларны карау киләсе тәртиптә гамәлгә ашырыла.

Инициатив төркем (алга таба - вәкаләтле орган) биргән документларны алдан карауны гамәлгә ашыручы Орган, тәкъдимнәр тапшырылганнан соң, тиешле территориягә карата тәкъдимнәр биргән барлык инициативалы төркемнәргә, барлыкка килгән хәл турында хәбәр итә һәм әлеге мәсьәләне Совет утырышына керткәнче, совет утырышына чикләрне билгеләү турында килешүгә килергә тәкъдим итә.

Күрсәтелгән килешү булмаганда, инициатив төркемнәр тарафыннан туры килә торган территориядә яшәүчеләр жыелышлары үткәрелергә тиеш, аларда

гражданнарның әлеге территорияне теге яки бу территориаль ижтимагый үзидарәгә кертү буенча фикере ачыкланырга һәм рәсмиләштерелергә тиеш. Шул ук вакытта:

- жыелышның кворумы территориаль ижтимагый үзидарәдә катнашу хокукына ия халык саныннан туры килә торган территориядә яшәүчеләр саныннан чыгып билгеләнә;

- жыелышта унтугыз яшькә житкән туры килгән территориядә яшәүчеләрнең өчтән береннән дә ким булмаган өлеше мәжбүри тәртиптә булырга тиеш;

- жыелышта әлеге территориядә чикләренә билгеләү турында тәкъдимнәр биргән барлык инициатив төркемнәр, тиешле сайлау округларыннан сайланган депутатлар, жирлек башкарма комитеты вәкилләре катнашырга хокуклы.;

- туры килә торган территориядә яшәүчеләр үзләре яшәгән территорияне теге яки бу территориаль ижтимагый үзидарә чикләренә кертү вариантлары турында хәбәр ителергә тиеш;

- туры килгән территориядә яшәүчеләр территорияне территориаль ижтимагый үзидарә чикләренә кертүнең бер варианты өчен генә тавыш бирә.

Иске Күлек авыл жирлегә Советы Бер территориаль ижтимагый үзидарәләрнең берсенә туры килә торган территорияне кертү турында Карар кабул ителергә тиешле жыелышлар беркетмәләре нигезендә чикләрен билгеләү турында Карар кабул итә.

Территориаль ижтимагый үзидарәләрнең туры килүче территория мөнәсәбәтләрендә башка инициатив төркемнәр тарафыннан тәкъдим ителгән чикләре, әлеге Нигезләмәнең 6 статьясында билгеләнгән таләпләргә туры килгән очракта, туры килүче территориядән тыш билгеләнә.

Әлеге өлешнең икенче абзацында күрсәтелгән хәбәрнамәне жибәргән көннән 1 ай узгач, жыелышлар беркетмәләре инициатив төркемнәр тарафыннан советка тапшырылмаса, территориаль ижтимагый үзидарә оешмасы буенча әлеге инициатив төркемнәрнең гамәлләре туктатылган дип санала.

2. Инициатив төркем тарафыннан территориаль ижтимагый үзидарә чикләрен билгеләү турында Совет тарафыннан карар кабул ителгән территориягә тулысынча туры килә торган территория чикләрен билгеләү турында тәкъдим бирелгән очракта, тәкъдим кире кагыла (әлеге Нигезләмәнең 8 статьясындагы 14 өлешендә каралган нигезләр буенча чикләрен билгеләү турында советның элек кабул ителгән карарын гамәлдән чыгару очракларыннан тыш).

3. Инициатив төркем тарафыннан территория чикләрен өлешчә территория белән туры килә торган билгеләү турында тәкъдим бирелгән очракта, аңа карата Совет тарафыннан территориаль ижтимагый үзидарә чикләрен, инициатив төркем тарафыннан билгеләү турында Карар кабул ителде гражданнарның элек билгеләнгән чикләренә үзгәртү белән ризалашу турында жыелыш яки конференция беркетмәсенең күчәрмәсе (әлеге Нигезләмәнең 8 статьясындагы 14 өлешендә каралган нигезләр буенча чикләрен билгеләү турында Совет тарафыннан элегрәк кабул ителгән карарны юкка чыгару очракларыннан тыш) тапшырылырга тиеш. Күрсәтелгән жыелыш яки конференция элегрәк билгеләнгән территория чикләре чикләрендә яшәүче гражданнар арасында үткәрелә.

Жыелыш яки конференция беркетмәсенен күчermәсе яңа төзелә торган территорияль ижтимагый үзидарә чикләрен билгеләү белән бер үк вакытта тәкъдим ителгән очракта, Совет тарафыннан элек билгеләнгән территорияль ижтимагый үзидарә чикләрен үзгәртү мәсьәләсе карала.

Жыелыш яки конференция беркетмәсенен күчermәләрен тапшырмаганда, әлеге инициатив төркемнәрнен элгрәк билгеләнгән чикләрне үзгәртү буенча гамәлләре туктатылган дип санала.

4. Территорияль ижтимагый үзидарә әлеге территориядә гамәлгә куелган һәм территориянең бер өлешендә яңа территорияль ижтимагый үзидарәне гамәлгә кую күздә тотылса, яңа төзелә торган территорияль ижтимагый үзидарә чикләре гамәлдәге территорияль ижтимагый үзидарә территориясе чикләрен бер үк вакытта үзгәртү белән билгеләнә.

Инициатив төркем яңа территорияль ижтимагый үзидарә оештыруга бәйле рәвештә әлеге территориядә яшәүче гражданнарның жыелышларын яки конференциясен карап тикшерү өчен гамәлдәге территорияль ижтимагый үзидарә территориясе чикләрен билгеләү турында тәкъдим кертә.

Территорияль ижтимагый үзидарә чикләрен үзгәртү турындагы тәкъдим территорияль ижтимагый үзидарә органына жиберелә.

Территорияль ижтимагый үзидарә органы тәкъдим кERGән көннән бер ай эчендә жыелышны яки конференцияне билгеләргә тиеш.

Жыелыш яки конференция тәкъдим кERGән көннән ике айдан да артмаган срукта үткәRELә.

Жыелыш яки конференция беркетмәсенен күчermәсе инициатив төркем вәкиленә бирелә.

Жыелыш яки конференция тарафыннан гамәлдәге территорияль ижтимагый үзидарә чикләрен үзгәртү турында тәкъдим кабул ителгән очракта, гражданнарның инициатив төркеме төзелә торган территорияль ижтимагый үзидарә чикләрен билгеләү турында тәкъдим белән советка мөрәжәгать итә. Аң шулай ук гамәлдәге территорияль ижтимагый үзидарәнен жыелыш яки конференциясе беркетмәсенен күчermәсе дә кушыла.

Территорияль ижтимагый үзидарә органы шулай ук гамәлдәге территорияль ижтимагый үзидарә чикләрен үзгәртү турында тәкъдимнәр жиберә.

Жыелыш яки конференция беркетмәсенен күчermәләрен тапшырмаганда, әлеге инициатив төркемнәрнен яңа территорияль ижтимагый үзидарәне гамәлгә кую буенча гамәлләре туктатылган дип санала.

Моңа кадәр гамәлгә куелган территорияль ижтимагый үзидарә эшчәнлеген туктату һәм аны законнарда билгеләнгән тәртиптә юридик зат буларак бетерү очраклары искәRMә булып тора.

5. Бер-берсе белән чикләнә торган ике һәм аннан күбрәк территорияль ижтимагый үзидарә берләшкән очракта, инициатив төркем элеккеге чикләрдә территорияль ижтимагый үзидарәне берләштерү, гамәлгә ашыруны туктату һәм берләштерелгән территорияль ижтимагый үзидарәнен чикләрен берләштерү күздә тотыла торган территорияләрдә яшәүче гражданнарның жыелышлары яки конференцияләре каравына билгеләү турында тәкъдимнәр кертә.

Тәкъдимнәр территорияль ижтимагый үзидарәнен һәр органына жиберелә.

Территориаль ижтимагый үзидарэнең тиешле органнары тэкъдимнэр кергэн көннэн бер ай эчендэ үз территориялэрэндэ жыелышларны яки конференциялэрне билгелэргэ тиеш.

Жыелышлар, конференциялэр тэкъдимнэр кергэн көннэн ике айдан да артмаган срукта үткэрелэ.

Жыелышлар яки конференциялэр беркетмэлэре күчермэлэре инициатив төркем вэкиленэ бирелэ.

Барлык территориаль ижтимагый үзидарэлэрнең жыелышлары яки конференциялэре тарафыннан аларны берлэштерү, элекке чиклэрдэ территориаль ижтимагый үзидарэне гамэлгэ ашыруны туктату һәм берлэштерелгэн территориаль ижтимагый үзидарэнең чиклэрен билгеләү турында тэкъдимнэр кабул ителгэн очракта, гражданның инициатив төркеме советка аның чиклэрен билгеләү турында тэкъдим белән мөрәжәгать итә. Аңа шулай ук гамәлдәге территориаль ижтимагый үзидарэлэр жыелышларының яки конференциялэрнең күчермэлэре дә кушыла.

Юридик затлар буларак теркәлгән территориаль ижтимагый үзидарэлэрне берлэштерү юридик затларны үзгәртеп кору өчен граждан законнары белән билгеләнгән хокукый нәтижәлэргэ китерә.

6. Территориаль ижтимагый үзидарэне ике һәм аннан да күбрәк инициативалы төркем бүлгән очракта, территориаль ижтимагый үзидарэне бүлү, элекке чиклэрдэ территориаль ижтимагый үзидарэне гамэлгэ ашыруны туктату һәм барлыкка килэ торган территориаль ижтимагый үзидарэлэрнең чиклэрен билгеләү турында тэкъдим кертә.

Тэкъдим территориаль ижтимагый үзидарэ органына жибәрелэ.

Территориаль ижтимагый үзидарэ органы тэкъдим кергэн көннэн бер ай эчендэ жыелышны яки конференцияне билгелэргэ тиеш.

Жыелыш яки конференция тэкъдим кергэн көннэн ике айдан да артмаган срукта үткэрелэ.

Жыелыш яки конференция беркетмәсенең күчермәсе инициатив төркем вэкиленэ бирелэ.

Жыелыш яки конференция тарафыннан территориаль ижтимагый үзидарэне элеккеге чиклэрдэ бүлү, гамэлгэ ашыруны туктату һәм барлыкка килэ торган территориаль ижтимагый үзидарэлэрнең чиклэрен билгеләү турында тэкъдим кабул ителгән очракта, гражданның инициатив төркеме советка аларның чиклэрен билгеләү турында тэкъдим белән мөрәжәгать итә. Аңа шулай ук жыелышның яисә гамәлдәге территориаль ижтимагый үзидарэнең конференциясенең карар күчермәсе дә кушып бирелэ.

Юридик зат буларак теркәлгән территориаль ижтимагый үзидарэ бүленеше юридик затларны үзгәртеп кору өчен граждан законнары белән билгеләнгән хокукый нәтижәлэргэ китерә.

Мәкалә 8. Оештыру жыелышы яки конференция

1. Оештыру жыелышын яки конференцияне оештыруны һәм үткәрүне гражданның инициатив төркеме тәэмин итә.

2. Территориаль ижтимагый үзидарэне гамэлгэ ашыру күздэ тотылган территориядэ 200 дэн артык кеше яшэсэ, гамэлгэ кую конференциясе үткэрелергэ мөмкин.

3. Гамэлгэ кую конференциясенэ делегатлар саны вәкиллекең нормасын кимендэ 1 вәкил яисэ 30 гражданнын 1 вәкил тээмин итэргэ тиеш.

4. Гамэлгэ кую конференциясенэ Делегат гражданнын жылышында йә вәкиле булып торучы гражданнын имзаларын жыю юлы белән сайлана.

5. Оештыру жылышының яисэ конференциянең чакырылуы, аны үткәру датасы, вакыты һәм урыны турында инициатив төркем Тиешле территориядэ яшәүчелергә, аны үткәругә 7 көннән дә ким булмаган вакыт эчендә, әлеге территориядэ яшәүче барлык кызыксынган кешеләрне мәгълүмат белән тээмин итә торган (игъланнар урнаштыру, фатирларны йөрөп чыгу һ.б.), шулай ук жирлек советы, авыл жирлеге башкарма комитеты язма рәвештә хәбәр итә.

6. Гамэлгэ кую конференциясен үткәргән очракта инициатив төркем конференция делегатларын сайлауны һәм аларны үткәру датасы, вакыты, урыны турында хәбәр итүне оештыра.

7. Жылыш яки конференция башланыр алдыннан жылышка яки конференциягә килгән Тиешле территориядэ яшәүчеләрне (конференция делегатлары) теркәү үткәрелә.

8. Гамэлгэ кую жылышы хокуклы дип санала, әгәр анда тиешле территориядэ яшәүчеләрнең өчтән бер өлешеннән дә ким булмаган өчтән бер өлеше катнашса, уналтынчы яшкә житкән;

9. Оештыру конференциясе хокуклы, әгәр анда уналтынчы яшкә житкән Тиешле территориядэ яшәүчеләрнең өчтән береннән дә ким булмаган өлешен тәшкил итүче гражданнын жыеннарында сайланган делегатлар катнашса.

10. Жылышта яки конференциядә рәислек итүче һәм сәркатип сайлана.

11. Жылыш яки конференцияне үткәру процедурасы язма рәвештә алып барыла торган беркетмәдә чагыла. Беркетмәгә жылышта рәислек итүче һәм жылыш яки конференция секретаре кул куя.

12. Жирле үзидарә органнары үз вәкилен гамэлгэ кую жылышында яки конференциядә катнашу өчен киңәш бирү тавышы хокукы белән жибәрергә хокуклы.

13. Оештыру жылышында яки конференциядә карарлар кабул ителә:

- тиешле территория чикләрендә территориаль ижтимагый үзидарә оештыру турында;

территориаль ижтимагый үзидарә органнарын сайлау турында;

- территориаль ижтимагый үзидарә уставын кабул итү турында;

- территориаль ижтимагый үзидарә уставын теркәү белән бәйлә мәсьәләләрне караганда территориаль ижтимагый үзидарэне тәкъдим итәргә вәкаләтле вәкилле (вәкилләрен) сайлау турында.

Күрсәтелгән карарлар ачык тавыш бирү юлы белән гади күпчелек тавыш белән кабул ителә.

14. Иске Күлек авыл жирлеге Советының территориаль ижтимагый үзидарә чикләрен билгеләү турында Карар кабул ителгәннән соң алты ай эчендә территориаль ижтимагый үзидарә уставын теркәү өчен документлар тапшырылмаса, территориаль ижтимагый үзидарә оешмасы буенча эшләр

туктатылган дип санала. Шул ук вакытта Иске Күклек авыл жирлеге Советының чикләрен билгеләү турындагы карары гамәлдән чыгарыла.

9 Статья. Территориаль ижтимагый үзидарә уставы

Территориаль ижтимагый үзидарә Уставында билгеләнә:

- 1) ул гамәлгә ашырыла торган территория;
- 2) Территориаль ижтимагый үзидарә эшчәнлегенә максатлары, бурычлары, формалары һәм төп юнәлешләре;
- 3) территориаль ижтимагый үзидарә органнарының вәкаләтләрен формалаштыру, туктату, хокуклары һәм бурычлары, вәкаләтләре вакыты;
- 4) карарлар кабул итү тәртибе;
- 5) мөлкәт сатып алу тәртибе, шулай ук күрсәтелгән мөлкәттән һәм финанс чараларыннан файдалану һәм файдалану тәртибе;
- 6) территориаль ижтимагый үзидарәне гамәлгә ашыруны туктату тәртибе.

10 Статья. Территориаль ижтимагый үзидарә уставын теркәү тәртибе

1. Территориаль ижтимагый үзидарә уставын теркәү өчен территориаль ижтимагый үзидарәнең вәкаләтле вәкиле (вәкаләтле вәкилләре) Иске Күклек авыл жирлеге Советына тәкъдим ителә:

- территориаль ижтимагый үзидарә уставын теркәү турында гражданнар жыелышының барлык вәкаләтле вәкилләре тарафыннан имзаланган гариза;

- территориаль ижтимагый үзидарә оештыру турында Карар кабул ителгән гражданнар жыелышы яки конференциясе беркетмәсе, аның нигезендә, аның фамилиясен, исемен, атасының исемен, туган көнен, сериясен, паспорт яки паспортны алмаштыручы документның номерын һәм датасын, һәр вәкаләтле вәкилнең яшәү урыны адресын күрсәтеп, кабул ителде;

- территориаль ижтимагый үзидарә Уставының ике нөсхәсе.

2. Башка документларны тапшыру турындагы таләп, әлеге статьяның 1 пунктында билгеләнгән документлардан тыш, рөхсәт ителми.

3. Вәкаләтле вәкилгә документлар алу өчен, исемлек һәм аны алу датасы күрсәтелгән расписка бирелә.

4. Авыл жирлеге башлыгы территориаль ижтимагый үзидарә уставын теркәү турындагы документлар кәргән көннән ике атна эчендә аның уставын теркәү яки теркәүдән баш тарту турында Иске Күклек авыл жирлеге Советы Карары проектын алдан карауны һәм әзерләүне оештыра.

5. Территориаль ижтимагый үзидарә уставын алдан карау жирлек башлыгы тарафыннан төзелә торган комиссия тарафыннан гамәлгә ашырылырга мөмкин, аның составына депутатлар, жирлек башкарма комитеты вәкилләре керә.

6. Гражданнар жыелышының вәкаләтле вәкилләре территориаль ижтимагый үзидарә уставын алдан караганда һәм жирлек Советы утырышында киңәш бирү тавышы хокукы белән катнашырга хокуклы.

7. Гражданнар жыелышының карары буенча вәкаләтле вәкилләр территорияль ижтимагый үзидарә уставын, аны теркәгәнчегә кадәр, Иске Күклек авыл жирлеге Советы тарафыннан, теләсә кайсы этапта кабул итәргә хокуклы.

8. Иске Күклек авыл жирлеге Советы территорияль ижтимагый үзидарә уставын теркәү яки аны теркәүдән баш тарту турында карар кабул итә. Уставны теркәүдән баш тарту мотивлаштырылган булырга тиеш.

9. Территорияль ижтимагый үзидарә уставын теркәүдән баш тарту өчен нигез булып территорияль ижтимагый үзидарә Уставы нормаларының Россия Федерациясе Конституциясенә, федераль законнарға, Татарстан Республикасы Конституциясенә һәм Татарстан Республикасы законнарына, муниципаль берәмлек Уставына, башка муниципаль хокукый актларга каршы килүе тора.

10. Территорияль ижтимагый үзидарә уставын теркәүдән баш тарту территорияль ижтимагый үзидарә оештыруның максатка ярашсызлыгы аркасында рөхсәт ителми.

11. Уставны теркәүдән баш тартуга суд тәртибендә шикаять бирелергә мөмкин.

12. Жирлек Советы тарафыннан кабул ителгән территорияль ижтимагый үзидарә уставын теркәү мәсьәләсе буенча дәлилленгән карар өч көн дәвамында рәсми рәвештә гражданнар жыелышының вәкаләтле вәкиленә (вәкаләтле вәкилләренә) язма рәвештә житкерелергә тиеш.

13. Территорияль ижтимагый үзидарә уставын теркәгән очракта Уставның бер нөсхәсе, аны теркәү турындагы тамга белән, гражданнар жыелышының вәкаләтле вәкиленә тапшырыла, икенче нөсхәсе Советта саклана.

14. Территорияль ижтимагый үзидарәләр уставларын теркәү турындагы мәгълүматлар жирлек Советы алып бара һәм жирлек Советы эшләрендә саклана торган территорияль ижтимагый үзидарәләр уставлары реестрында чагыла.

15. Территорияль ижтимагый үзидарә Уставына кертелә торган үзгәрешләр һәм өстәмәләр Уставны теркәү тәртибенә охшаш тәртиптә Совет тарафыннан теркәлергә тиеш. Күрсәтелгән үзгәрешләр һәм өстәмәләр Совет тарафыннан теркәлгән көннән үз көченә керә.

16. Территорияль ижтимагый үзидарәне юридик зат буларак теркәү Россия Федерациясе законнары нигезендә гамәлгә ашырыла.

11 Статья. Территорияль ижтимагый үзидарәне гамәлгә ашыруны туктату, территорияль ижтимагый үзидарә органнары вәкаләтләрен туктату тәртибе

1. Территорияль ижтимагый үзидарә вәкаләтләрен туктату тәртибе аның Уставы белән билгеләнә.

2. Юридик зат булган территорияль ижтимагый үзидарә эшчәнлегә юридик затны бетерү өчен гамәлдәге законнарда каралган тәртиптә туктатыла.

3. Территорияль ижтимагый үзидарәнең юридик зат булмаган эшчәнлегә гражданнар жыелышы яки конференциясе карары буенча йә территорияль ижтимагый үзидарә органнарының вәкаләтләре вакыты чыккан очракта, гражданнар жыелышы яки конференциясе тарафыннан 6 ай дәвамында яңа органнар сайланмаган очракта туктатылырга мөмкин.

4. Территорияль ижтимагый үзидарә органнарының вәкаләтләре территорияль ижтимагый үзидарә Уставында каралган очракларда һәм тәртиптә,

шулай ук территориаль ижтимагый үзидарэ Уставы белэн билгелэнгән сроктан соң туктатыла.

5. Территориаль ижтимагый үзидарэ органнарының вәкаләтләре вакытыннан алда туктатылырга мөмкин:

территориаль ижтимагый үзидарэ органнары вәкаләтләрен туктату турында гражданнар жыелышы яисә конференциясе карарлары;

гамәлдәге закон таләпләрен бозган очракта, суд карары законлы көченә кергән;

территориаль ижтимагый үзидарэ Уставында каралган башка очракларда.

Бүлек 3. Территориаль ижтимагый үзидарэ органнары

12 Статья. Территориаль ижтимагый үзидарэ органнары

1. Территориаль ижтимагый үзидарэнең иң югары органы булып территориаль ижтимагый үзидарэне гамәлгә ашыру буенча гражданнар жыелышы яки конференциясе тора. Территориаль ижтимагый үзидарэ гражданнарның жыелышы яки конференциясе тарафыннан гамәлгә ашырылырга мөмкин.

2. Гражданнарның жыелышы яки конференцияләре карары буенча территориаль ижтимагый үзидарэ Уставы нигезендә территориаль ижтимагый үзидарэ органнары төзелергә мөмкин.

3. Территориаль ижтимагый үзидарэ органнары буларак чыгыш ясый алалар:

- территориаль ижтимагый үзидарэнең бердәм органнары (территориаль ижтимагый үзидарэ рәисе, территориаль жәмәгать үзидарәсе казначысы һ. б.);

- территориаль ижтимагый үзидарэнең коллегиаль органнары (комитетлар, Советлар һ.б.), гражданнарның жыелышлары һәм конференцияләре арасындагы чорда территориаль ижтимагый үзидарэ исеменнән чыгыш ясаучы.

4. Территориаль ижтимагый үзидарэ органнарының вәкаләтләрен формалаштыру, туктату, хокуклары һәм бурычлары, вәкаләтләре вакыты, алар тарафыннан карарлар кабул итү тәртибе территориаль ижтимагый үзидарэ Уставы белән билгеләнә.

13. Территориаль ижтимагый үзидарэ органнары вәкаләтләре

1. Территориаль ижтимагый үзидарэ органнары:

1) Тиешле территориядә яшәүче халык мәнфәгатьләрен тәкъдим итәләр;

2) гражданнарның жыелышларында һәм конференцияләрендә кабул ителгән карарларның үтәлешен тәэмин итәләр;

3) Тиешле территориядә яшәүче гражданнарның социаль-көнкүреш ихтыяжларын канәгатьләндерүгә юнәлдерелгән торак фондын карап тоту, территорияне төзекләндерү буенча хужалык эшчәнлеген, күрсәтелгән гражданнар акчалары исәбеннән дә, шулай ук жирлек башкарма комитеты белән муниципаль берәмлек бюджеты акчаларын кулланып, килешү нигезендә дә башкара ала.;

4) әлеге органнар һәм жирле үзидарәнең вазыйфаи затлары тарафыннан мәжбүри каралырга тиешле муниципаль хокукый актлар проектларын жирлек советына һәм Башкарма комитетына кертергә хокуклы.

Территориаль ижтимагый үзидарә органнары инициативалы проектны проект инициаторлары сыйфатында тәкъдим итә алалар.

2. Территориаль ижтимагый үзидарә органнарының башка хокуклары һәм бурычлары гамәлдәге законнар, муниципаль хокукый актлар нигезендә территориаль ижтимагый үзидарә Уставы белән билгеләнә.

14 Статья. Гражданнар жыелышлары яки конференциясе

1. Территориаль ижтимагый үзидарәне гамәлгә ашыру максатларында гражданнарның жыелышларын яки конференцияләрен билгеләү һәм үткөрү тәртибе аның Уставы белән билгеләнә һәм жыелыш яки конференцияне үткөрү вакыты һәм урыны турында гражданнарга алдан хәбәр итүне күздә тотарга тиеш.

2. Территориаль ижтимагый үзидарәне гамәлгә ашыру мәсьәләләре буенча гражданнар жыелышы, әгәр анда уналтынчы яшкә житкән Тиешле территориядә яшәүчеләрнең өчтән береннән дә ким булмаган өлеше катнашса, хокуклы дип санала.

3. Территориаль ижтимагый үзидарәне гамәлгә ашыру мәсьәләләре буенча гражданнар конференциясе, әгәр анда уналтынчы яшкә житкән Тиешле территориядә яшәүчеләрнең өчтән ике өлешеннән дә ким булмаган сайланган делегатлар катнашса, хокуклы дип санала.

4. Территориаль ижтимагый үзидарәне гамәлгә ашыручы гражданнар жыелышының яки конференцияләренең аерым вәкаләтләренә керә:

1) территориаль ижтимагый үзидарә органнары структурасын билгеләү;

2) Территориаль ижтимагый үзидарә уставын кабул итү, үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү;

3) территориаль ижтимагый үзидарә органнарын сайлау;

4) территориаль ижтимагый үзидарә эшчәнлегенең төп юнәлешләрен билгеләү;;

5) территориаль ижтимагый үзидарәнең керемнәре һәм чыгымнары сметасын һәм аның үтәлеше турындагы хисапны раслау;

6) территориаль ижтимагый үзидарә органнары эшчәнлегенә турындагы хисапларны карау һәм раслау.

7) инициативалы проектны тикшерү һәм аны хуплау мәсьәләсе буенча карар кабул итү.

15 Статья. Территориаль ижтимагый үзидарә рәисе

1. Территориаль ижтимагый үзидарәнең бердәнбер органы-территориаль ижтимагый үзидарә рәисе, гражданнар жыелышы яисә конференциясе тарафыннан сайлана һәм тиешле территориядә яшәүче гражданнарны,

Гражданнар, юридик затлар, дәүләт хакимияте һәм жирле үзидарә органнары һәм вазыйфаи затлары белән үзара мөнәсәбәтләрдә тәкъдим итә.

2. Рәис вәкаләтләренә кертелгән:

гражданнар жыелышларын, конференцияләрен эзерләү һәм үткәрүне оештыру, гражданнарның жыелышларын һәм конференцияләрен алып бару;

кабул ителгән карарларның үтәлешен контрольдә тоту;

территориаль ижтимагый үзидарә кассасы чараларын тоту юнәлешләрен эшләү; гражданнар жыелышлары һәм конференцияләре карарлары нигезендә ижтимагый касса чаралары белән эш итү;

гражданнар жыелышлары һәм конференцияләре карарларын, беркетмәләрен имзалау;

ижтимагый характердагы башка мәсьәләләрне хәл итү.

3. Территориаль ижтимагый үзидарә Уставы белән территориаль ижтимагый үзидарәнең коллегиаль органнары (комитетлар, Советлар) каралган булса, территориаль ижтимагый үзидарә рәисе сайланмый, ә аның функцияләрен территориаль ижтимагый үзидарә комитеты (Советы) Рәисе башкара.

16. Территориаль ижтимагый үзидарә казнасы

1. Территориаль ижтимагый үзидарә (жәмәгать кассасы) акчаларын жыю, исәпкә алу һәм тотуның дәрәслеге өчен жавап бирүче гражданнар жыелышы яисә конференциясе тарафыннан сайланучы бердәнбер финанс органы территориаль ижтимагый үзидарәнең казначысы булып тора.

2. Казначей вәкаләтләренә карата мөнәсәбәт:

гражданнарның акчалата взносларын исәпләү;

акча жыю һәм исәпкә алу;

территориаль ижтимагый үзидарә рәисе тарафыннан ижтимагый касса чараларын дәрәс итеп тотылуын контрольдә тоту;

халык алдында һәм территориаль ижтимагый үзидарә органнары алдында ижтимагый касса чараларын тоту турында хисап.

3. Территориаль ижтимагый үзидарә Уставы белән территориаль ижтимагый үзидарәнең коллегиаль органнары (комитетлар, Советлар) каралган булса, территориаль ижтимагый үзидарәнең казначысы сайланмый, ә аның функцияләрен территориаль ижтимагый үзидарә комитеты (Советы) казнасы башкара.

17 Статъя. Территориаль ижтимагый үзидарә комитетлары (Советлары)

1. Территориаль ижтимагый үзидарэнең коллегияль органы (комитет, совет һ.б.), территориаль ижтимагый үзидарэ Уставы нигезендә, жылышта һәм (яки) конференциядә яшәү урыны буенча гражданнар тарафыннан сайлана.
2. Комитет (совет) территориаль ижтимагый үзидарэ Уставы белән билгеләнгән сурокка кимендә өч кеше сайлана. Коллегияль орган составына комитет (Совет) һәм комитет (совет) рәисе керә.

3. Жирле үзидарэ комитеты (Советы) территориаль ижтимагый үзидарэ исеменнән гражданнарның жылышлары яки конференцияләре арасында үз вәкаләтләре чикләрендә территориаль ижтимагый үзидарэ уставын теркәгән мизгелдән бирле чыгыш ясыи.
4. Комитет (Совет) компетенциясенә түбәндәге мәсьәләләрне хәл итү кертелергә мөмкин:

территориаль ижтимагый үзидарэ Уставы белән комитет (Совет) белән житәкчелек итү территориаль ижтимагый үзидарэ рәисенә йөкләнмәгән очракта, Комитет (совет) рәисен сайлау;

комитет (Совет) әгъзаларын сайлау;

комитет (Совет) ижтимагый кассасын булдыру һәм акчаларны тоту тәртибен билгеләү;

Иске Күклек авыл жирлеге жирле үзидарэ органнары белән хезмәттәшлек;

гражданнар жылышының һәм (яки) конференциясенә аерым компетенциясенә кертелмәгән башка мәсьәләләр.
5. Территориаль ижтимагый үзидарэ уставы белән тиешле территориаль ижтимагый үзидарэ территориясе чикләрендә яшәүче теләсә кайсы гражданның комитет (Совет) утырышларында катнашу хокукы каралырга мөмкин. Комитет (совет) утырышында Гражданнарның катнашу тәртибе территориаль ижтимагый үзидарэ Уставы белән билгеләнә.

18. Комитет (совет)рәисе

1. Комитет (совет) рәисе-территориаль ижтимагый үзидарэнең сайланулы заты-комитет тарафыннан үз составыннан сайлана һәм гражданнар, юридик затлар, дәүләт хакимияте һәм жирле үзидарэ органнары һәм вазыйфаи затлары белән үзара мөнәсәбәтләрдә комитет (совет) тәкъдим итә.
2. Комитет (Совет) Рәисе вәкаләтләренә әлеге Нигезләмәдә территориаль ижтимагый үзидарэ рәисе өчен билгеләнгән вәкаләтләр, шулай ук комитет (совет) эшчәнлеген оештыру буенча үз вәкаләтләре керә.
3. Казначы-территориаль ижтимагый үзидарэнең сайланулы заты-ижтимагый касса чараларын жыю, исәпкә алу һәм тотуның дәрәслеге өчен жавап бирә.
4. Казна комитеты (Совет) вәкаләтләренә әлеге Нигезләмәдә территориаль ижтимагый үзидарэ казначысы өчен билгеләнгән вәкаләтләр керә.

5. Территориаль ижтимагый үзидарэ Уставы нигезендэ комитет (совет) территориаль ижтимагый үзидарэ органнарын тотуга керемнэр һәм чыгымнар сметасында каралган үз акчалары чиклэрэндэ рәис һәм казначыга түләү рәвешләрэн һәм күләмнәрэн мөстәкыйль билгели.

19 Статъя. Территориаль ижтимагый үзидарэ органнары карарлары

1. Территориаль ижтимагый үзидарэ органнары үз компетенциясе кысаларында карарлар кабул итә. Карарлар кабул итү тәртибе территориаль ижтимагый үзидарэ Уставы белән билгеләнә.
2. Территориаль ижтимагый үзидарэ органнары тарафыннан үз компетенциясе чиклэрэндэ кабул ителгән карарлар тиешле территория чиклэрэндэ яшәүче гражданныр, шулай ук әлеге территориядә эшчәнлек алып баручы, территориаль ижтимагый үзидарәнәң законлы хокукларына һәм мәнфәгатьләрәнә кагылышлы башка гражданныр һәм юридик затлар тарафыннан үтәлә.
3. Территориаль ижтимагый үзидарэ органнары карарлары жирлекнең жирле үзидарэ органнары һәм вазыйфаи затлары өчен тәкъдим итү характерына ия.

Бүлек 4. Территориаль ижтимагый үзидарәнәң икътисадыи нигезе

20 Статъя. Территориаль ижтимагый үзидарәнәң финанс ресурслары

1. Территориаль ижтимагый үзидарәнәң финанс ресурслары үз акчаларыннан, шулай ук предприятие, учреждение, оешма, гражданнырның ирекле кертемнәре һәм иганәләре, үз эшчәнлекләрәнән кергән керемнәр, шулай ук закон белән тыелмаган башка керемнәр хисабына тора.
2. Территориаль ижтимагый үзидарэ эшчәнлегенә гражданнырның акчалата кертемнәре күләме турындагы карар гражданнырның жыелышы һәм (яки) конференциясе тарафыннан кабул ителә һәм күрсәтелгән взносларны ижтимагый кассага кертүнең төрле периодиклыгын күздә тотә ала.
3. Гражданнырның акчалата взносларын исәпкә алу, саклау, куллану һәм контрольдә тоту территориаль ижтимагый үзидарэ Уставы нигезендә гамәлгә ашырыла.
4. Территориаль ижтимагый үзидарэ органнары, жирле әһәмияттәге мәсьәләләрне хәл итү буенча үз инициативаларын гамәлгә ашыру максатларында, жирле үзидарэ органнары белән шартнамәчел мөнәсәбәтләргә керә ала.
5. Жирле бюджеттан акча территориаль жәмәгать үзидарәсе һәм жирлек башкарма комитеты арасында төзелгән шартнамәләр нигезендә, бюджет законнары таләпләре нигезендә, шул исәптән бюджет акчаларының адреслы һәм максатчан характердагы принцибын үтәп, бирелергә мөмкин.
6. Жирле бюджеттан акча бүлеп бирү шартлары һәм тәртибе Чираттагы финанс елына жирлек бюджетын раслаганда Советның норматив хокукый акты белән билгеләнә.

21 Статья. Территориаль ижтимагый үзидарэ мөлкәте

1. Территориаль ижтимагый үзидарэ территориаль ижтимагый үзидарэ территориаль ижтимагый үзидарэ чаралары хисабына сатып алынган яисэ закон тарафыннан тыелмаган башка ысул белән милеккә ия булырга, аннан файдаланырга һәм эш итәргә хокуклы.

2. Мөлкәт сатып алу тәртибе, шулай ук территориаль ижтимагый үзидарэ мөлкәте һәм финанслары белән эш итү тәртибе территориаль ижтимагый үзидарэ Уставы белән билгеләнә.

Бүлек 5. Территориаль ижтимагый үзидарәнең гарантияләре һәм жаваплылыгы

22 Статья. Территориаль ижтимагый үзидарэ эшчәнлеге гарантияләре

1. Жирле үзидарэ органнары:

жирлек халкына территориаль ижтимагый үзидарәне гамәлгә ашыру хокукын тормышка ашыруда ярдәм итәләр;

территориаль ижтимагый үзидарэ органнарына оештыру һәм методик ярдәм күрсәтәләр;

территориаль ижтимагый үзидарэ органнарын аларның эшчәнлеге өчен кирәкле мәгълүмат белән тәмин итәләр;

территориаль ижтимагый үзидарэ фикерен исәпкә алырга кирәк булган мәсьәләләр исемлеген билгели;

халык жыелышларының, конференцияләренә, территориаль ижтимагый үзидарэ органнарының карарларын үтәүгә ярдәм итәләр;

территориаль ижтимагый үзидарэ органнары арасында бәхәсләрне хәл итүгә ярдәм итә.

2. Территориаль ижтимагый үзидарэ органнарының мөрәжәгатьләре законнарда билгеләнгән срокларда мәжбүри каралырга һәм алар буенча жирле үзидарэ органнары һәм вазыйфай затлары тарафыннан чаралар күрелергә тиеш. Карау нәтижеләре турында территориаль ижтимагый үзидарэ органнарына хәбәр ителә.

3. Территориаль ижтимагый үзидарэ органнары, Тиешле территориядә яшәүчеләр хокукларын бозучы жирле үзидарэ органнарының һәм вазыйфай затларының карарларына, гамәлләренә (гамәл кылмауларына) дөгъва белдерүләре турында законнарда билгеләнгән тәртиптә судка мөрәжәгать итәргә хокуклы.

23 Статья. Территориаль ижтимагый үзидарәнең дәүләт органнары, жирле үзидарэ органнары, оешмалар һәм ижтимагый берләшмәләр белән хезмәттәшлеге

Территориаль ижтимагый үзидарэ органнары законнарда билгеләнгән бурычларны һәм эшчәнлекнең төп юнәлешләрен гамәлгә ашырганда жирле үзидарэ органнары, хокук саклау органнары (полиция участок уполномоченныйлары, балигъ булмаганнар эшләре буенча бүлекчәләр һ. б.), янгынга каршы хезмәт, санитар-эпидемиологик күзәтчелек, халыкны эш белән

тәэмин итү, социаль яклау органнары, торак-эксплуатация хужалыгы оешмалары, ветераннар, инвалидларның ижтимагый берләшмэләре, башка органнар, оешмалар, оешмалар белән үзара бәйләнештә торырга хокуклы., ижтимагый берләшмэләр белән хезмәттәшлек итү.

24 Статъя. Территориаль ижтимагый үзидарә органнарының жаваплылыгы

1. Территориаль ижтимагый үзидарә органнарының жаваплылыгы алар тарафыннан Законнар, муниципаль хокукый актлар бозылганда барлыкка килә.

2. Тиешле территориядә яшәүчеләрнең хокукларын, законнар нормаларын һәм муниципаль хокукый актларны бозып кабул ителгән территорияль ижтимагый үзидарә органнарының карарларына һәм гамәлләренә судта жирлек башлыгы, Совет, гражданнар тарафыннан законнарда билгеләнгән тәртиптә шикаять бирелергә мөмкин.

3. Территориаль ижтимагый үзидарә органнары Тиешле территориядә яшәүчеләр алдында жаваплы. Тиешле территориядә яшәүче гражданнарның ышанычы югалган очракта, территорияль ижтимагый үзидарәнең сайлау органы әгъзалары, сайланулы затлар, гражданнарның жыелышы карары буенча һәм (яисә) конференцияләрнең территорияль ижтимагый үзидарә уставында билгеләнгән тәртиптә чакыртып алынырга мөмкин.